

ใบความรู้

รายวิชา กฎหมายคอมพิวเตอร์

รหัสวิชา ง31278

ภาคเรียนที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

โรงเรียนครูประชาสรรค์ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท

1. ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้

1. มีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายคอมพิวเตอร์
2. มีความรู้ความเข้าใจในหลักกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยบุคคล นิติกรรม สัญญา และหนี้
3. มีความรู้ความเข้าใจในหลักกฎหมายลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร
4. มีทักษะในการนำหลักเกณฑ์ทางกฎหมายคอมพิวเตอร์มาใช้ในการดำรงชีวิตและในงงานอาชีพ
5. ตระหนักถึงความสำคัญของกฎหมายคอมพิวเตอร์

ใบความรู้ที่ 3 เรื่อง กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยบุคคล

เรื่องความสามารถของผู้เยาว์ ซึ่งมีดังนี้

- กรณีได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม การทำนิติกรรมใดๆ ของผู้เยาว์ต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้แทนโดยชอบธรรม หมายถึง ผู้ที่มีอำนาจทำนิติกรรมต่างๆ แทนผู้เยาว์ หรือให้ความยินยอมแก่ผู้เยาว์ในการทำนิติกรรม ผู้แทนโดยชอบธรรม ได้แก่ ผู้ใช้อำนาจปกครอง หมายถึง บิดา มารดา หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หากบิดาหรือมารดาเสียชีวิต ผู้ใช้อำนาจปกครองคือ ผู้ที่มีชีวิตอยู่ หากบิดา มารดาเป็นผู้ถูกศาลสั่งให้เป็นบุคคลไร้ความสามารถ ผู้ใช้อำนาจปกครองคือผู้ศาลสั่งให้อำนาจปกครอง ผู้ปกครอง ผู้ปกครองของผู้เยาว์ จะมีเฉพาะในกรณีอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ ผู้เยาว์ไม่มีบิดา หรือบิดามารดาถูกถอนอำนาจปกครอง

- กรณีผู้เยาว์สามารถใช้สิทธิกระทำได้ นิติกรรมที่กฎหมายอนุญาตให้ผู้เยาว์กระทำโดยลำพัง โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม ได้แก่

- นิติกรรมที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เยาว์ฝ่ายเดียว ได้แก่ การได้รับสิทธิอันใดอันหนึ่งหรือการทำให้หลุดพ้นจากหน้าที่อันใดอันหนึ่ง เป็นต้น
- นิติกรรมที่ผู้เยาว์ต้องทำเองเฉพาะตัว เช่น การรับรองบุตร เป็นต้น
- นิติกรรมที่จำเป็นเพื่อการเลี้ยงชีพของผู้เยาว์ ซึ่งเป็นการสมควรแก่ฐานะานุรูป เช่น การซื้ออาหาร การซื้อสมุด ดินสอ เป็นต้น
- การทำพินัยกรรม ผู้เยาว์สามารถทำพินัยกรรมเมื่ออายุ 15 ปีบริบูรณ์ หากผู้เยาว์อายุไม่ถึง 15 ปี ทำพินัยกรรม แม้จะได้รับความยินยอม พินัยกรรมนั้นถือเป็นโมฆะ

● ผู้เยาว์ที่อายุครบ 15 ปีบริบูรณ์ ตามพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พ.ศ. 2505 ผู้เยาว์สามารถจำนำสิ่งของในโรงรับจำนำได้ แต่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 748 ต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม

7. ครูใช้เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้แบบอภิปราย (Discussion Method) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีวิธีการคือ ให้ผู้เรียนช่วยกันอภิปรายความแตกต่างของคนไร้ความสามารถกับคนเสมือนไร้ความสามารถ และครูจะสรุปความหมายของคนไร้ความสามารถและคนเสมือนไร้ความสามารถหลังจากผู้เรียนอภิปรายเสร็จ ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

- **คนไร้ความสามารถ** คือ บุคคลวิกลจริตที่คู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดานของผู้นั้น หรือพนักงานอัยการร้องขอต่อศาล และศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ การสิ้นสุดแห่งการเป็นคนไร้ความสามารถคือ บุคคลผู้นั้นถึงแก่ความตาย หรือศาลสั่งเพิกถอนคำสั่งให้เป็นบุคคลไร้ความสามารถ บุคคลที่ศาลสั่งให้เป็นบุคคลไร้ความสามารถ หากยังมีได้ทำการสมรส ให้บิดามารดา เป็นผู้อนุบาล หากสมรสแล้ว ให้สามี หรือภรรยา เป็นผู้อนุบาล

กรณีที่บุคคลผู้ไร้ความสามารถทำนิติกรรม ถือว่านิติกรรมนั้นเป็นโมฆียะ ไม่ว่าจะได้รับความยินยอมจากผู้อนุบาลหรือไม่ หากต้องการให้นิติกรรมสมบูรณ์ต้องให้ผู้อนุบาลทำแทน

กรณีที่ศาลมีคำสั่งให้เป็นบุคคลผู้ไร้ความสามารถแล้วทำนิติกรรมถือว่านิติกรรมนั้นสมบูรณ์ แต่อาจเป็นโมฆียะได้ หากพิสูจน์ได้ว่านิติกรรมที่ทำขึ้นนั้นทำในขณะที่บุคคลผู้นั้นวิกลจริต และคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้รู้หรือรู้ว่าเป็นคนวิกลจริต

- **คนเสมือนไร้ความสามารถ** คือ บุคคลที่ไม่สามารถจัดทำกิจการงานของตนเองได้เพราะมีกายพิการ จิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ ประพฤติสุรุษสุราย เสเพล หรือเป็นผู้ที่คู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือพนักงานอัยการร้องขอต่อศาล แล้วศาลสั่งให้เป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ และการเป็นคนไร้ความสามารถจะสิ้นสุดลงเมื่อบุคคลนั้นถึงแก่ความตาย หรือศาลได้สั่งถอนคำสั่งให้เป็นเสมือนบุคคลไร้ความสามารถนั้น

บุคคลที่ศาลสั่งให้เป็นบุคคลไร้ความสามารถ จะต้องตกอยู่ในความพิทักษ์ของบุคคลที่เรียกว่า “ผู้พิทักษ์” และจะถูกจำกัดความสามารถบางอย่าง โดยทั่วไปคนเสมือนไร้ความสามารถย่อมสามารถทำนิติกรรมใดๆ และมีผลสมบูรณ์ เว้นแต่นิติกรรมที่กำหนดไว้ในกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 34 เช่น การนำทรัพย์สินไปลงทุน การทำสัญญากู้ยืม การประนีประนอมยอมความ การเช่าหรือให้เช่าสังหาริมทรัพย์เกินกว่า 6 เดือน หรืออสังหาริมทรัพย์เกินกว่า 3 ปี เป็นต้น จะต้องได้รับความยินยอมจากผู้พิทักษ์ก่อน มิฉะนั้นจะถือเป็นโมฆียะ

8. ครูใช้สื่อ Power Point ประกอบการอธิบายเรื่องการสิ้นสุดสภาพบุคคล ตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 15 บัญญัติเกี่ยวกับการสิ้นสุดสภาพบุคคลไว้ว่า “สภาพบุคคลย่อมสิ้นสุดเมื่อตาย” การตายแบ่งออกเป็น 2 กรณี ดังนี้

1) การตายตามธรรมชาติ คือ การตายโดยที่ร่างกายทุกส่วนหยุดทำงานและสิ้นชีวิตไป โดยที่การตายตามธรรมชาติจะไม่มีพิธีศพคืนชีวิตกลับมา มีสภาพบุคคลอีกต่อไป

โดยปกติเมื่อบุคคลตาย ก็สามารถทราบได้ว่าบุคคลนั้นตายเมื่อใด บางกรณีเกิดปัญหาขึ้นเมื่อ บุคคลหลายคนถึงแก่ความตายพร้อมกัน ในเหตุกยันตรายร่วมกัน ไม่ทราบว่าใครตายก่อน หรือตายหลัง ซึ่งมีผลเกี่ยวพันถึงมรดก ด้วยเหตุนี้ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 17 จึงบัญญัติว่า “ในกรณีบุคคล หลายคนตายในเหตุกยันตรายร่วมกัน ถ้าเป็นการพันวิสัยจะกำหนดได้ว่าคนไหนตายก่อนหลัง ให้ถือว่า ตายพร้อมกัน”

2) การตายโดยผลของกฎหมาย หรือการตายโดยการสาบสูญ การจะถือว่าบุคคลใดสาบสูญ ต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ดังนี้

-บุคคลหายไปจากภูมิลำเนา

- กรณีธรรมดา บุคคลได้หายไปจากบ้าน โดยนับจากวันที่ออกจากบ้านหรือครั้งสุดท้ายที่ส่งข่าวให้ทราบ รวมเป็นเวลา 5 ปี

- กรณีพิเศษ ได้แก่ กรณีที่บุคคลได้ไปถึงสมรภูมิแห่งสงคราม หรือไปตกอยู่ในเรือเมื่อ อับปาง หรือไปตกอยู่ในฐานะที่จะเป็นอันตรายแก่ชีวิต นับเป็นเวลา 2 ปี จะนับตั้งแต่สงครามสงบ หรือเมื่อ เรืออับปาง หรือนับแต่กยันตรายอย่างอื่นนั้นได้ผ่านพ้นไปแล้ว แล้วแต่กรณี

-มีคำสั่งของศาลแสดงการสาบสูญ ซึ่งศาลสั่งได้เมื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ บิดา มารดา บุตร ภริยา สามี หรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณีร้องขอต่อศาล เมื่อศาลได้สั่งให้บุคคลใด สาบสูญแล้วให้ โฆษณาคำสั่งนั้นในราชกิจจานุเบกษา เมื่อศาลสั่งให้เป็นบุคคลสาบสูญแล้ว ให้ถือว่าบุคคลนั้นเป็นคน สาบสูญ และทรัพย์สินสมบัติทั้งหลายจะตกเป็นมรดกแก่ทายาท ยกเว้นเรื่องการสมรส การสาบสูญไม่ทำให้ การสมรสขาดจากกัน เป็นเพียงเหตุการณ์พ้องหย่าเท่านั้น

คนสาบสูญจะพ้นสภาพจากการสาบสูญได้เมื่อพิสูจน์ได้ว่าบุคคลนั้นยังมีชีวิตอยู่หรือตายในเวลาอื่น ผิดจากระยะเวลาที่มีการร้องขอให้ศาลสั่งเป็นคนสาบสูญ เมื่อมีการร้องขอให้ยกเลิกคำสั่งการเป็นคน สาบสูญ และศาลมีคำถอนคำสั่งให้เป็นคนสาบสูญ และเนื้อหาคำสั่งนี้จะต้องโฆษณาในราชกิจจา นุเบกษาเช่นเดียวกับคำสั่งแสดงการสาบสูญ

9. ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการที่กฎหมายห้ามไม่ให้บุคคลที่เสมือนไร้ความสามารถทำนิติ กรรมบางชนิดได้ด้วยตนเอง เช่น การกู้ยืมหรือให้กู้ยืมเงิน ยืมหรือให้ยืมสังหาริมทรัพย์อันมีค่า เป็นต้น ข้อบังคับตามกฎหมายดังกล่าวเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลที่เสมือนไร้ความสามารถ หรือไม่ อย่างไร

10. ผู้เรียนสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตเพื่อศึกษาว่าบุคคลใดบ้างที่มีสิทธิร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ บุคคลวิกลจริตเป็นคนไร้ความสามารถ บันทึกลงในกระดาษ A4 และนำข้อมูลเสนอหน้าชั้นเรียน

11. กรุณาใช้สื่อ Power Point ประกอบการอธิบายเรื่องนิติบุคคล ซึ่งมีสาระดังนี้

นิติบุคคล หมายถึง บุคคลตามกฎหมายที่กฎหมายสมมติขึ้น และรับรองให้มีสิทธิและหน้าที่ เช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา แต่มีบางสิทธิที่นิติบุคคลไม่สามารถมีได้ เช่น สิทธิด้านครอบครัว สิทธิในการ เลือกลง เป็นต้น

1) ประเภทของนิติบุคคล การเป็นนิติบุคคล แบ่งตามอำนาจของกฎหมายได้ดังนี้

1.1 นิติบุคคลตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แบ่งเป็น

- ห้างหุ้นส่วนที่จดทะเบียน ทั้งห้างหุ้นส่วนสามัญ และห้างหุ้นส่วนจำกัด
- บริษัทจำกัด คือ บริษัทที่สร้างขึ้นด้วยการแบ่งทุนออกเป็นหุ้น แต่ละหุ้นมีมูลค่าเท่ากัน โดยมีผู้ถือหุ้นตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป กฎหมายบังคับให้จดทะเบียนและมีสภาพเป็นนิติบุคคล
- สมาคม คือ การที่บุคคลหลายบุคคลตกลงเข้ากันเพื่อทำการอันใดอันหนึ่งที่มีลักษณะต่อเนื่องร่วมกัน โดยมีได้มุ่งหวังกำไร และสมาคมได้มีการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลแล้ว
- มูลนิธิ คือ ทรัพย์สินอันจัดสรรไว้โดยเฉพาะสำหรับการกุศลสาธารณะการศาสนา ศิลปะ วิทยาศาสตร์ วรรณคดี การศึกษาหรือเพื่อสาธารณประโยชน์อย่างอื่น โดยไม่มุ่งหวังผลประโยชน์ มูลนิธิต้องจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย

1.2 นิติบุคคลตามกฎหมายอื่น นอกจากตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้วยังมีกฎหมายอื่น เช่น สหกรณ์เป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2471 ราชบัณฑิตยสถานเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2485 เป็นต้น

2) สิทธิและหน้าที่ของนิติบุคคล นิติบุคคลมีสิทธิและหน้าที่ ดังนี้

2.1 สิทธิและหน้าที่ภายในขอบเขตวัตถุประสงค์ กล่าวคือ การดำเนินงานของนิติบุคคลจะเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ข้อบังคับ หรือตราสารจัดตั้งของนิติบุคคล และจะทำการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2.2 สิทธิและหน้าที่ซึ่งเหมือนกับบุคคลธรรมดา ยกเว้นบางสิทธิและบางหน้าที่ซึ่งเป็นสิทธิเฉพาะของบุคคลธรรมดา เช่น นิติบุคคลไม่สามารถทำการสมรส ไม่มีหน้าที่รับราชการทหารไม่มีสิทธิทางการเมือง เป็นต้น

3) การจัดการนิติบุคคล เนื่องจากนิติบุคคลไม่มีชีวิตจิตใจ จึงไม่สามารถแสดงเจตนาหรือทำการใดๆ ด้วยตนเอง จึงต้องมี “ผู้แทนนิติบุคคล” หมายถึง ผู้มีอำนาจหน้าที่จัดการแทนนิติบุคคลอาจมีคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ เช่น รัฐมนตรีเป็นผู้แทนกระทรวง เจ้าอาวาสเป็นผู้แทนวัดวาอารามกรรมการเป็นผู้แทนบริษัท เป็นต้น

อำนาจหน้าที่ของนิติบุคคล เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ข้อบังคับ หรือตราสารจัดตั้งนิติบุคคลกรณีที่มีผู้จัดการหลายคนและมีได้มีข้อกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้เป็นไปตามเสียงข้างมาก

หากผู้แทนนิติบุคคล หรือผู้มีอำนาจทำการแทนนิติบุคคล ได้ทำการตามหน้าที่ และทำให้เกิดความเสียหายอย่างใดอย่างหนึ่งแก่บุคคลอื่น ทำให้นิติบุคคลจ่ายค่าสินไหมทดแทน แต่มีสิทธิไล่เบี่ยเอาแก่ตัวผู้เป็นต้นเหตุที่ทำให้เกิดความเสียหายในภายหลัง

หากความเสียหายนั้นเกิดจากการกระทำซึ่งมิได้อยู่ภายในขอบเขตวัตถุประสงค์ของนิติบุคคล หรืออำนาจหน้าที่ของนิติบุคคล บุคคลเหล่านั้นที่ได้เห็นชอบให้กระทำการนั้นกับผู้จัดการและผู้แทนอื่นๆ ที่ได้เป็นผู้ลงมือทำการ จะต้องร่วมกันรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

4) ภูมิลำเนาของนิติบุคคล แบ่งออกเป็น 3 แห่ง ดังนี้

4.1 ถิ่นที่สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ หรือที่ทำการตั้งอยู่

4.2 ถิ่นที่เลือกเอาเป็นภูมิลำเนาเฉพาะการตามข้อบังคับหรือตามตราสารจัดตั้ง

4.3 ถิ่นที่มีสาขาสำนักงานอันควรจัดเป็นภูมิลำเนาเฉพาะในส่วนกิจการอันทำ ณ ที่นั้น

5) การสิ้นสภาพของนิติบุคคล นิติบุคคลจะสิ้นสภาพด้วยสาเหตุดังนี้

5.1 ตามที่ระบุไว้ในข้อบังคับหรือตราสารจัดตั้ง

5.2 สมาชิกตกลงกันให้เลิก

5.3 เลิกโดยผลของกฎหมาย เช่น ทำสัญญาก่อตั้งนิติบุคคลใดๆ ไว้มีกำหนดกรณีอื่นใด เป็นเหตุที่จะเลิกกัน เมื่อมีกรณีนั้นเกิดขึ้น นิติบุคคลนั้นก็เป็นอันสิ้นสภาพ

5.4 เลิกโดยคำสั่งศาล ซึ่งอาจจากผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งร้องขอ เมื่อมีเหตุอันทำให้ร้องขอได้